

ἀξιωματικούς τὰ μέλη τῆς λέσχης, προσφέρνουν μ' ἀφθονία γλυκύσματα, μπύρα παγωμένη, τσιγάρα. Περνάνε μέρος ἀπ' τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τοὺς χαιρετάνε μ' εὐχές καὶ μὲ συγκινητικὰ λόγια οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν μοναστηριῶν τοῦ διαμερίσματος τῆς Λεμεσοῦ. Ὑστερὰ ὁ ἀγαπημένος μας Φραγκοῦδης, γενικός γραμματέας τῆς λέσχης, κάνει τὴν ἀκόλουθον προσφώνηση. Τὴ γράφω ὅπως μοῦ τὴν ἔδωκε ἀφιερωμένη ὁ καλὸς μας Μενέλαος.

«Εἶμαι εὐτυχής, ἀγαπημένοι μας Ναῦται, χαιρετίζων Σᾶς ἐκ μέρους τοῦ σωματοῦ τούτου τῆς «Ἐνώσεως». Ἡ μεταξύ ἡμῶν τῶν ὑποδούλων παρουσία τῶν ἐπιλέκτων ἀξιωματικῶν τοῦ Ἑλλ. Ναυτικοῦ μᾶς γεμίζει τὴν καρδιά ἀπὸ συγκίνηση καὶ κοντὰ σας, γύρω σας, σὰ νὰ μᾶς φαίνεται πῶς εἴμεθα πιὸ κοντὰ στὴν ἀγαπημένη πατρίδα.

«Μ' ἀλλοίμονοι! Ἡ ὠραία αὐταπάτη θὰ περάσῃ καὶ στὸν ἀφρὸ ποῦ θ' ἀφίση σὲ λίγο πίσω του τὸ ὠραῖον Πλοῖον μὲ τὸ μεγάλο τὸ περιδοξὸ ὄνομα, θὰ σβύσουν τὰ ἔνεια καὶ θὰ βρεθοῦμε καὶ πάλι μόνοι στὴ σκοτεινὰ τῆς δουλωσύνης.

«Μὰ ὄχι. Τὸ φῶς ποὺ σκορπίζετε τριγύρω σας θὰ μείνῃ καὶ μετὰ τὸ γοργὸ σας πέρασμα καὶ θὰ μᾶς φέγγῃ πάντα τὸν δρόμο ποῦ θὰ μᾶς φέρῃ μιά μέρα στὴν Ἑλλάδα.

«Τὸν δρόμον τοῦτον μᾶς δίδετε σήμερα τὸ θάρρος καὶ τὴν πεποιθήση νὰ ἐξακολουθήσωμεν, διότι, πρέπει νὰ τὸ μαθεύτε, καθὲς σας ἐπίσκεψη φέρει μαζί της νέες ἐλπίδες, νέον αἶσθημα.

«Τὸ αἶσθημα τοῦτο ποῦ βγαίνει δλόθερο ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς μας, διερμηνεύσετό το, ἐκφράσετέ το, κκταστήσετέ το γνωστὸν ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν τῶν ὀνείρων μας. Μὲ τοῦτο ζῶμεν παντοτεινὰ οἱ Κύπριοι καὶ μὲ τὸ αἶσθημα τοῦτο Σᾶς εὐχόμεθα τὸ καλῶς ὠρίσατε στὴν Ἑλληνικὴν αὐτὴν Νῆσον.

Σ' αὐτὴν ἀπάντα ὁ ὑποπλοίαρχος κ. Τσιριμῶκος μὲ ὠραία ἐγκάρδια λόγια.

Εἶναι μεσημέρι. Οἱ ἀξιωματικοὶ μόλις κατωρθῶνουν νὰ μποῦν στὸ καράβι τους, τῶχουν πλημμυρίσει οἱ Λεμεσσιανοί. Ἀγκαλιασμένοι κι' ἀδερφομίνοι μὲ τοὺς δοκίμους καὶ τοὺς ναῦτες μας τραγουδοῦνε τὰ ὁμορφα τὰ θάνατα κλέφτικα τραγούδια μας, μιά μυρωδιά θρούμπας καὶ ἐλάττου κυριαρχειὶ στὸ καράβι· ἡ γαλαξία σημαία τῆς πύμνης σ' νέα ἐλαφρὸ πονεντίνι κυματίζει μεγαλόπρεπα. Φυσᾷ ἡ πνοὴ τῆς ἁλυσσῆς.

Λόφνακας 4 7)βρίου. Πέρασαν πέντε μέρες ποῦ-

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Μὴ μὲ καταφρονᾶς κ' ἐσύ, μάννα.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—'Ανεμοδούρα ποῦ εἶσαι...

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—'Εγώ;...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Ναί!

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Μὲ γέλασαν, μάννα, καὶ σκόνταψα στὸ κρέμα... Δίχως στεφάνι ποτὲς δὲ θὰ τὸ κάμα...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Τί;...

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—'Η ψυχὴ μου τὸ ξέρι...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Θέλουμε νὰ φάμε, βλέπεις. Δέρνει μίσα. Κι ἂν καθήσουμε μὲ τὰ χέρια σταβρωμένα, θὰ ψαφήσουμε ἀπὸ τὴν πείνα. Κάνας δὲ νοιάζεται νὰ κρούσει τὴ θύρα καὶ νὰ πετάξῃ μιά καλημέρα.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—'Ἐνας κάμπος δὲ ρτάνει;...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Σῶπα! Δὲ νογᾶς...

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Θὰ πέσεις κ' ἐσύ ἀπὸ τὸν κάματο καὶ θὰ χαντακωθοῦμε ὅλοι.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Ἐρεῖς;... Μιά ὥρα ἀρχύτερα... ὅθ' σ'ραγγιστοῦμε πέρα καὶ πέρα...

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Θολώνεται τὸ μυαλό μου κι ἀχάμνια μὲ πιάνει, σὰ νογᾶω πῶς δὲν μπορῶ νὰ σαλιῶ καὶ νὰ σοῦ δώσω χέρι κ' ἐγώ. Ἔτσι κό-

γραφα βιαστικὰ βιαστικὰ τίς πρώτες ἐντυπώσεις. Ἀπὸ τότε δὲ μοῦμεινε καιρὸς νὰ βιστήξω κάποια συνέχεια. Σκέφτομαι τῶρα πῶς θάμουν λίγο μακρὺς, ἀλλὰ πάλι ὅταν γράφῃ κανεὶς γιὰ νὰ δώσῃ νὰ καταλάβουν στὴν Ἐλευθέρα Πατρίδα τὸν πόνο τῶν Κυπρίων, τίποτα δὲν εἶναι πολὺ, τίποτα δὲν εἶναι ἀρκετὸ.—Γιατὶ πρέπει νὰ γράφῃ κανεὶς πολλὰ γιὰ νὰ δώσῃ μιά ἀμυδρὴ ἰδέα τῆς ἐπιτυχίας τῶν τραπεζιῶν ποῦ δώκαν καὶ στὴ Λεμεσό καὶ στὸ Λάρνκα στοὺς ναῦτες καὶ γιὰ τὰ ἐπίσημα γέυματα στὸν καπετάνιο καὶ στοὺς ἀξιωματικούς. Τίποτα δὲν εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ δείξῃ τὴ φλόγα τὴν πατριωτικὴ ποῦ ἐκδηλώνεται ὄχι μόνον μὲ λόγια ἀλλὰ καὶ μ' ἔργα ἐνὸς ὀλόκληρου λαοῦ.

... Χίλιες φωνὲς ἀντιλαλοῦν μέσα μου «Ζήτω ἡ Ἐνωσις».

Δ. ΦΛΟΤΤΑΣ

ΣΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ! ! ! !

Μᾶς ξεπλανᾶτε σ' ὄνειρα σὰν τίς σειρήνες, στὸ ξοικὸ τρεμόσβυσμα ὀλιμμένης δύσης, καὶ μᾶς μεθᾶτε μὲ γλυκύτατες ὀδόνες !
Ἀνάθεμα, καταραμένες ἀναμνήσεις ! ! ! !

Ὁ δρόμος σας δὲ χάνεται, βαθεῖα σὴ λήθη;
Ἡ λάμψη σας τὴ δόλια σκέψη ξαναπάγει
στὰ μαγικὰ καὶ στὰ φαρμακερὰ σας βύθη...
Σβυστήτε πιὰ στῆς νύχτας τὰ βουβὰ πελάγη...

Μιά δύναμη φοιχτὴ νὰ μᾶς γκρεμίση ποῦναι
στοὺς ὀδόνους, χρυσούς σας κόσμους πίσω,
[πίσω.

...Γύρω θωρῶ τόσες ψυχὲς ποῦ λησμονοῦνε,
γιατὶ κ' ἐγὼ νὰ μὴ μπορῶ νὰ λησμονήσω ;

ὦ! Μνήμη! τὴ φτωχὴ τὴν ὑπαρξὴ μου ἄχ! ἄσε,
σὲ νέκρας μαῦρα κόματα καταποντίσου.

...Γιατὶ πολὺπαθῆ, ἰσέλλη καρδιά, θυμᾶσαι ;
Στοῦ χρόνου τοὺς χυμᾶδόνους πνίξε τὴν
[δρῆμὴ σου!

...Ἐνα φιλὶ σᾶς στέλνω ἀγάπες, πόθοι ξένοι,
Θὰ σβῶσ' ἡ ξεγελάστρα καὶ πικρὴ σας πλάνη
...Ἡ λάμψη σας θαμπώθηκε, σιγοπεθαίνει...
...Ἄς εἶταν κ' ἡ καρδιά μου νὰ σιγοπεθάνῃ! ! ! !

ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

βουν-αι οἱ μέρες μου καὶ γλυτωμὸ δὲν ἔχω.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Ὅπως τῶχαι κλωσμένο ἡ μοῖρα σου.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Κ' ἐσύ τρέχεις πάντα ξεζῶνατη κ' ἐκεῖνος βασανίζεται ξεσκοῦφωτος.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Σὰν ἔχει παιδιὰ νὰ φυλάξῃ...
Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Ὅργωνει τὸν κάμπο, σκυμένος πᾶνου του χρόνια τῶρα. Πότε θάρθει;

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Τὸν καρτερῶ, μὰ δὲ λείει νὰ φανεῖ ἀκόμα.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Δὲ σῶνει;...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Κοντίζει νὰ στοχῆσῃ πῶς ἔχει σπῆτι κι ἀφτὸς.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Τὸ στοχάζομαι συχνά, μάννα. Για μίνα δὲν κάθεται τὸ πιότερο ἔδω...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Μπᾶ!... Εἶναι οἱ δουλιές του τέτιες. Σέρνεται στὴ μιά μεριά καὶ στὴν ἄλλη.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Κι ἀπὸ δῶ δὲν περνᾷ... Σπαράζεται κι ἀρωσταίνει ποῦ μὲ βλέπει ἔτσι καμωμένη.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Δὲν ξέρω τί κάμει ἔτσι ὁ πατέρας. Τὸ πῆρε κατὰκαρδὰ τὸ πρᾶμα καὶ τοῦ φάνηκε πολὺ βαρῖο. Σὰ νὰ πάγωσε μ' ἀφτὸ.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Ἐγὼ τὸν ἔσυρα στὰ χιονι-

ΕΝΑΣ ΑΓΡΙΑΝΘΡΩΠΟΣ

Τὸν ἔλεγαν Τράμπαλα καὶ ἀγριάνθρωπο, μὰ οὔτε τὸνα οὔτε τᾶλλο δὲν εἶτανε τὸνομά του τὸ βαφτιστικὸ. Εἰκοσιοχτὼ χρονῶ παληκᾶρι ψηλὸς ξερακιανὸς μὲ δυὸ μακρὺς ποδᾶρες σὰ στῆλους καὶ δυὸ μεγάλα χέρια κρεμασμένα ἀπὸ τοὺς πλατιοὺς καὶ καλοκαμωμένους ὄμους του, μίνα προσωπο χοντροσκεδιασμένο μὰ ὄχι κι' ἄσκημο.

Ἐκανε τὸν ἀμαξᾶ, ὄχι μὲ δικὸ του ἀμαξί μὰ ὑπάλληλος μικροῦ χροτοπαίχτη ποῦ ζοῦσε ἀπὸ τὰ βγαλσῖδια τοῦ Τράμπαλα χωρὶς νάφνειε πάντα γιὰ φαῖ τᾶλόγου καὶ τοῦ ὑπάλληλου του.

Ὅταν τάφεντικὸ ἄφινε καμιὰ δραχμὴ, ὁ Τράμπαλας ἀγόραζε πρώτα λίγο σανὸ γιὰ τᾶλογο ἢ προκυλοκότσανα, κατὰ τὴν ἐποχὴ καὶ κατὰ τὰ λεφτὰ κι' ἔπειτα κᾶτι καὶ γιὰ τὸν ἴδιον ποῦ τίς περισσότερες φορὲς εἶτανε ψωμί καὶ τυρί.

Ἄλλες ἀνάγκες δὲν εἶχε ὁ Τράμπαλας· νοῖκι δὲν πλέρωνε γιατί κοιμότανε στὸ πατάρι τοῦ σταύλου, ἐμπάλωνε μοναχὸς του τὰ λουριά τᾶλόγου, ποῦ τὸ ἀγαποῦτε σὰν ἀδέρφι του, καὶ τὰ ρούχα του, μόνος ἔκανε τὴν πλύση καὶ ἐλαττώματα δὲν εἶχε.

Σὰν ἔμεναν κι' οἱ δυὸ νηστικοὶ πολὺ συχνά, ὁ Τράμπαλας τραγουδοῦσε γιὰ νὰ κοιμήσῃ τὴν πείνα του, ἐνῶ τᾶλογο ποδοβολοῦσε καὶ ξερορουκάνιζε τὴν ἀδεια σκάφη ποῦχε μπροστὰ του. Τᾶκουγε ὁ Τράμπαλας καὶ τοῦ ραγιζότανε ἡ καρδιά, τοῦλεγε πικρηγορικὰ λόγια, τοῦδινε νερὸ νερὸ μὰ τᾶλογο ποδοβολοῦσε καὶ τὸν κοίταζε μὲ τὰ μεγάλα του μάτια γιομάτα κλωσύνη καὶ παρᾶπνο.

—Τί νὰ σοῦ κάμω, τοῦλεγε, ξεφτέρι μου, χαιδεύοντάς του τὴ χαιτή, κι' οἱ δυὸ εἰμᾶστε νηστικοί. Ἄν ἔβλεπες ἐμένα νὰ περιδρομιάζω κι' ἐσεῖνα νὰ σάφινω νηστικὸ, θάχες δικίω νὰ μὲ κοίτας ἔτσι.

Κουβέντιαζε μαζί του ὄρες δλάκερες καὶ τοῦ ξηγοῦσε τὰ σκέδια του :

—Κάποια ἐλπίδα ἔχω κι' ἐγὼ μὰ γιὰ τῶρα ὑπομονή. Σὰ γίνει αὐτὸ ποῦ λέω καὶ δὲν τὸ λέω, τότες θὰ δεῖς, ξεφτέρι μου, τί ὁμορφα ποῦ θὰ περνοῦμε οἱ δυὸ μας. Πρώτα θὰ λευτερώσω ἐσεῖνα ἀπὸ τὰ χέρια ἐκεῖνου τοῦ δικολόψου, θὰ σοῦ κερῶ ἕνα ὀλοκίνουργο ἀμαξί, ἕνα σταύλο βασιλικὸ, θὰ κοιμάσαι ἀπάνω σὲ δυὸ πιθακμὲς ἄχερο καὶ δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα βρῶμι κι' ἐγὼ πάντα κοντὰ σου στὸ πατάρι.

Ἔτσι τοῦλεγε κι' αὐτὸ ἡσύχαζε τὸ ποδοβολητὸ

νισμένα γκρέμνα.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Δὲ φταῖμε...

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Γιατὶ δὲν ἔχω προσωπο νὰ βγῶ στὸν κόσμο, καθὼς εἶμαι...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—'Ὁ καθένας διαφεντίζει τὴν τιμὴ μου

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Νὰ μὴ μᾶς μέλει;

(βουβαίνονται ἀμυδο)

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Τί λείει ὁ Νιόνιος, μάννα. Τί νὰ φταίγει κι ἀφτὸς καὶ νὰ τυραγιέται καθὲς τόσο;

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Παραμιλάει πάντα...

Ο ΝΙΟΝΙΟΣ.—Τὸ παραμῦθε μὲ τὸ γυκλῆνο πύργο, μαννούλα... πέρχ στὸ γιολό...

Η ΖΥΓΟΥΛΑ.—Βάλε του στὸ κούτελο κάνα παννὶ βρεγμένο μὲ ζῦδι μονάτο. Μπορεῖ νὰ πέσει ἡ κάψη.—Ἄκου!

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—Τί νὰ σὲ κάμω, σπλάχνο μου;... Λούφαζε...δὲν εἶναι τίποτα καὶ θὰ περάσει...Θὰ γίνεις γερός πάλι ἄχριο, ἀμα θὰ φέξει ὁ θεοῦλης...

Ο ΝΙΟΝΙΟΣ.—Θέλω τὸν πύργο μὲ τὴ βασιλοπούλα, καλομάννα...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ.—«Εἶτανε στὸ παραθύρι τὸ ψηλὸ ποῦ στὸ γιολὸ ἀγνάντεθε κ' εἶχε τετράξανθα μαλλιά καὶ μάτια σὰ σμαράγδια ποῦ κάπιο δρόμο δείχναν,

κι' άνοιγε τὰ μεγάλα του χείλια νὰ τὸν φιλήσει καὶ ὁ Τράμπαλας τὸ φιλοῦσε στὸ στόμα.

— Μοῦντζες νάχουνε οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἔχω ἕνα φίλο σὰν καὶ σὲ, ἔλεγε ὁ Τράμπαλας.

Μὰ ἡ πείνα ὡστόσο ἀγρίεβε κι' ὁ Τράμπαλας τὴν ἄκουγε στὰ γερά. Τοῦ φαινότανε πῶς τὸ στομάχι του μεγάλωνε καὶ σιγὰ σιγὰ νόμιζε πῶς ὅλο του τὸ κορμὶ εἶχε γίνει κούφιο. Ἐπινε νερὸ μὰ τὸ νερὸ ἔπιε μετὰ κρότο μίσα σταδειαῖο του στομάχι, σὰν πέτρα στὴ στέρνα, τάλλογο ἔρχιζε πάλι τὸ ποδοβολητὸ καὶ τὸ ξεροκόκακιμα τῆς σκάφης.

Τότες δὲν βαστοῦσε πιά, τὸν ἔπιανε σὰν τρέλλα κι' ἀρπαζε ὅ,τι ἔβρισκε μπροστά του, τὴ θούρτσα, κἀνα λουρί κι' ἔτρεχε νὰ τὰ κάμει δεκάρες. Ἀγόραζε λίγα προκυλοκίτσανα γιὰ τὸ ζευτέρι του καὶ καμιά δεκάρα ἡψωμὶ γιὰ νὰ γελᾷ τὴν πείνα του.

— Νά, τοῦλεγε τάλλογο, φάε καὶ ἡσυχᾶσε. Δὲ σοῦ λέω πῶς τρώμε κοτόπουλα, μὰ στὴν ἀναβροχιά καλὸ καὶ τὸ χαλαζι. Πραπαθοῦσε νὰ τοῦ καλητερέψει τὸ φαγητὸ μὲ δροσερὸ νερὸ καὶ μᾶστεϊα.

— Τρώγε λίγο λίγο νὰ σοῦ φανεῖ περισσότερο ἴσταιμε νὰ γίνει κείνο ποῦ σὺπα· δυὸ φορές τὴν ἡμέρα βρῶμι διαλεχτὸ καὶ κοσκινισμένο.

Ἐτσι περνοῦσε τὴ ζωὴ του ὁ Τράμπαλας καὶ μὲλα αὐτὰ εἴτανε εὐτυχισμένος, εἶχε δυὸ μεγάλα καλά, Θεοῦ χάρισματα, ὑγεία μὲ τὸ τσουβάλι, ποῦ πέσο ἀξίζει τὸ ξέρι ὅποιος δὲν τὴ χαίρεται. καὶ δὲν εἶχε κανένα συγγενῆ, ποῦ μόνον ἔποιος ἔχει ξέρι, τί εὐτύχημα εἶναι νᾶσαι στὸν κόσμον μοναχός.

Ἐγὼ ἔχω ἰδεῖ μιά εἰκόνα κάποιου ζωγράφου Γάλλου, εἶχε ἕναν ἄνθρωπο καθισμένα μὲ τὸ κεφάλι ἀκκουμπισμένο στὰ χέρια σὲ μεγάλη ἀπελπισία καὶ κάτου ἔγραφε μὲ μεγάλα γράμματα «Seul au monde». Ἄν ἦς ἄνθρωπος θάκανα ἕναν ἄνθρωπο ροδοκόκκινον νὰστράφουν τὰ μάτια του ἀπὸ χαρὰ, νὰ χορεύει καὶ κάτου θάγραφα μὲ μεγάλα γράμματα «Seul au monde».

Ἐκεῖνο τάλλογο εἴτανε γιὰ τὸν Τράμπαλα, μάννα, πατέρας κι' ἀδέρφι, σαῦτὸ ἔλεγε τὸν πόνο του καὶ τίς ἱλιπίδες του καὶ τάλλογο τὸν κοιτοῦσε μὲ τὰ μεγάλα του μάτια γιομάτ' ἀδελφὴ ἀγάπη καὶ ἄνοιγε τὰ μεγάλα του χείλια νὰ τὸν φιλήσει.

Ὁ Τράμπαλας ἀγαποῦσε καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ. — Στὸν κόσμον, ἔλεγε κάποτε στὸν ἐνθουσιασμό του, δὲν εἶναι παρὰ τάλλογο καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ ποῦ νὰξίζου κατὶ.

Κάποτε τὸν ρώτησα, εἰμᾶστουε γειτόνοι. — Για-

τί τὰ λὲς αὐτὰ, Τράμπαλα, τί σοῦφταιζαν οἱ ἄνθρωποι; — Δὲ μοῦκαναν τίποτις, ἀφεντικὸ, μὰ ἔτσι ἔχω μιά ἀντιπάθεια μίσα μου ποῦ δὲν μπορῶ νὰ τὴν ἐξηγήσω. Μὰ πὲς μου καὶ τουλόγου σου, ὅμοια θὰ βάλεις ἕνα ἄλογο στὴν ὁμορφιά, στὴ χάρη καὶ στὴν καλωσύνη μέναν ἄνθρωπο;

— Μὰ δὲν εἶναι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, παληκάρι μου, σὰν τᾶφεντικὸ σου.

— Δὲ σοῦ λέω, τοῦ λόγου σου μπορεῖ νᾶσαι κάπως ἀλλοιώτικος, ἐγὼ δὲ λέω γιὰ τὴν ἀφεντιά σου, μὰ γιὰ ὅλους ποῦ βλέπω κάθε μέρα μπροστά μου, ὅλο μαλώματα καὶ καυγάδες, δὲν ἀγαπάει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ἔπειτα εἶναι πιὸ βρωμεροὶ ἀπὸ τάλλογο, πιὸ ἄσκημοι, ἐξὲν ἀπὸ τὴν εὐγενεία σου, καὶ μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι ὅλοι κακοὶ, παραδόπιστοι κι' αἰμοβόροι.

Ἐγὼ βέβαια δὲν εἶχα τὴν ὄρεξη νὰλλάξω τίς ἰδέες τοῦ Τράμπαλα καὶ στὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς δὲν εἶχε κι' ὅλο τᾶδικο, ἴσως ἂν γνώριζε περισσότερο τὸν κόσμο θάλλαζε καὶ ἰδέες.

Κάθε πρωὶ ποῦ ἔβγαζε ὁ Τράμπαλας τάλλογο νὰ τὸ πλύνει, στὴν γειτονιά εἴτανε σωστὸ πανηγύρι, ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς τὴν βοηθοῦσαν, αὐτὸς ἐφώναζε, τᾶρπαινε καὶ κρυφοχαμογελοῦσε.

— Σκασμός, ἀγριανθρωπόπουλα, τοὺς ἔλεγε, μὰ κείνα γελοῦσαν καὶ φώναζαν περισσότερο.

— Δὲν ἄκουε, δελφίνοι, ἔλεγε τάλλογο, κουφάθηκες; Φαίνεται πῶς ἡ καλοπέραση σέκαμε τεμπέλη, πρέπει νὰ σοῦ λιγοστήσω τὸ φαί. Σήκωσε τὸ ξερὸ σου νὰ σοῦ καρφώσω τὴν μετζεσόλα ντί! Καὶ τάλλογο σὰν Γερμανὸς στρατιώτης ἔκανε ὅ,τι τοῦ ἐπρόσταζε ὁ Τράμπαλας.

Τὸξεβε στὰμάξι, ἕνα ξεχαρβαλωμένο σαράβαλο ποῦ μοναχὰ τὰ λείψανα καὶ οἱ μεθυμένοι ἐμπαιναν μέσα, ἀνέβαινε στὴ σέρπα, ἄρπαζε τὰ γκέμια, ἀστραφε καριτσιὲς στὸν ἀέρα καὶ μέσα στὶς φωνὲς καὶ τὰ γιούχα τῶν παιδιῶν ἔστριβε τὸ δρόμο καὶ μακρὰ ἀκούστανε ἡ χαρούμενη καὶ γερὴ φωνὴ του:

— Βάρβα αἰ, Βάρβα!

Ὅταν περνοῦσε ὁ Τράμπαλας τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου τὸν περιέμενε πάντα στὸ παραθύρι τῆς κουζίνας μιά ὁμορφὴ ὑπερέτρα ποῦ τὴν καμάρωνε γλυκοκοιτάζοντάς τον. Μὰ ὁ Τράμπαλας καθόλου δὲν τὴν πρόσεχε. — Ἀλάργα! ἔλεγε μοναχός σὰν περνοῦσε, ἀλάργα ἀπὸ τέτοιες ψῶρες. Μὰ ὅσο ὁ Τράμπαλας

δὲν τὴν κοιτοῦσε τόσο κίτῃ τὸν ἀγάπαγε περισσότερο καὶ μὲ τρόπο καὶ σιγὰ σιγὰ κατόρθωσε νὰ τοῦ μιλήσει. Ἦξερε τὴν ἀγαπῆ ποῦχε γιὰ τάλλογο του καὶ σὰν γυναῖκα τοῦ βρῆκε τὸ κλειδί. Καμμιά φορὰ ἔφερνε τοῦ Τράμπαλα στὸ σταῦλο πεπονόφλουδες.

— Νά, τοῦλεγε, κύριε Τράμπαλα, γιὰ τάλλογο σου ποῦ τὸ λατρεύεις.

Τὴν πρώτη φορὰ ὁ Τράμπαλας τὴν ἀγριοκοίταξε.

— Δὲ θέλω λεημοσύνη, τῆς εἶπε, τάλλογο μου εἶναι πάντα χορτάτο καὶ νὰ πᾶς στὸ καλὸ.

Μὰ κείνη δὲν ἔφυγε καθόλου. — Δὲν εἶναι λεημοσύνη, τοῦπε, τὸ ξέρω πῶς τάλλογο σου δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκη μου μὰ τᾶφερᾶ ἔτσι γιὰ νὰ δροσιστεῖ.

Ἐτσι σιγὰ σιγὰ κατόρθωσε νὰ μαλακώσῃ τὸν ἀγριάνθρωπο, τοῦ μιλοῦσε πάντα γιὰ τάλλογο, τὸ παινοῦσε, καὶ συμωνοῦσε μὲ τίς ἰδέες τοῦ Τράμπαλα ποῦ δὲν εἴτανε καθόλου κολακευτικὲς γι' αὐτὴν. Μὰ τὸχε βάλει πείσμα καὶ σὰν τὸ βάλει πείσμα ἡ γυναῖκα μπορεῖ νὰ ξεμυαλῶσῃ καὶ τὸν ἄγι' Ἄντων καὶ ὁ δικὸς μας ἀγριάνθρωπος δὲν εἴτανε οὔτε ἅγιος οὔτε γέρος.

Ἡ Γαρουφαλιά, ἔτσι τὴν ἔλεγαν, σὰν ἔβγαίαν τᾶφεντικὰ τῆς κατέβαινε στὸ σταῦλο νὰ βρεῖ τὸν Τράμπαλα, ἐχάιδεσε τάλλογο καὶ καμιά φορὰ ἔτσι κατὰ λάθος, καὶ τὸν ἀγριάνθρωπο ποῦ λίγο λίγο συνήθισε καὶ δὲν τοῦ κακοφαινότανε. Τὴν ἤθελε καὶ δὲ τὴν ἤθελε. Ὅταν ἔφενε ἡ Γαρουφαλιά, ὁ Τράμπαλας πῆγαινε ἀμέσως καὶ οἰλοῦσε τάλλογο, τὸχε σὰ βάρος στὴ συνειδήσή του ποῦ τὸ πρόδινε.

— Μωρὲ κουτί, τοῦλεγε, τί μὲ κοιτᾶς ἔτσι παραπενομένο; μὴ ζηλεύεις γιὰτὶ ἐγὼ δὲν ἀγαπᾶω κανέναν περισσότερο ἀπὸ σένα, μὰ ἔτσι τῆνε συμπαθῶ γιὰτὶ σ'ἀγαπάει. Τάλλογο τὸν ἄκουγε προσεχτικὰ μὰ δὲν ἄνοιγε τὰ χείλια του νὰ τὸν φιλήσει. Τὸ καταλάβαινε ὁ Τράμπαλας μὰ δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ τὸ πει.

— Ἐπειτα, τοῦλεγε, καὶ ἂν τὴν πάρω γυναῖκα μου θάναί καὶ δικὸ σου καλὸ ἀντίς νᾶχεις ἕνα νὰ σ'ἀγαπάει θᾶχεις δυὸ. Ἡ κοπέλλα ποῦ λὲς ἔχει καὶ μερικὰ παραδάκια, μέκεινα θᾶγορᾶσω ἕνα καινούριο ἀμάξι, θὰ λερτερώσω καὶ σένα ἀπὸ τὰ νύχια ἐκείνου τοῦ τσιφούτη, λουρίκ καινούρια, φούντες καὶ δυὸ φορές τὴν ἡμέρα διαλεχτὸ καὶ κοσκινισμένο φαί.

Σκεπτότανε ὅμως πῶς σὰν παντρεφεῖ δὲ θὰ μπορούσε νὰ κοιμητᾶι πιά στὸ σταῦλο κι' αὐτὴ ἡ σκέψη τοῦ φαρμάκευε τὴν εὐτυχία.

ἄμα Ἐλαμπαν ἀνάμεσα στὰ κύματα. Κι ὅσοι θάλασσινοι γυροῦσανε στὰ πέλαγα, μαγέδουνταν μὲ τὰ γλυκὰ ἀστραφτερά τῆς μάτια. Κι ὀλόγυρα στὰ βράχια δέρναν οἱ ἀντίλαλοι τῶν ἔρμων καὶ κλαμένων τραγουδιῶν. Σὰ μὸσχος καὶ λιθᾶνι ἀνέβαιναν στὸν νεροπάλατο ποῦ κλειδοῦσε τὴν πέραλη. Μόλις ἐφάνταζεν ἡ κόρη πίσω ἀφ' τὰ γυαλιὰ σὰ νᾶτανε ἀχνός καὶ μόνο τὰ μαλλιά τῆς φλόγιζαν καὶ τὰ σμαράγδια θάμπωναν. Καὶ παίρναν τὴ ρημόστρατα τὴ φωτεινὴ καὶ πέφτανε στὸν ὄφιο ποῦ τὴ φύλαγε. Κι ὁ δόλιος νάφτης πάλεβε καὶ χάνονταν γιὰ δυὸ σμαράγδια ποῦ τὸν εἶχαν λυώσῃ μιά στιγμὴ... Πέρασαν χρόνια καὶ καιροὶ, κίνησε κι ὁ γιός μου στεριανός...»

Ο ΝΙΟΝΙΟΣ. — Σῶνεϊ τώρα... Διψῶ... Δὲ θέλω ἄλλο.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Ἐ, δὲ σοῦ λέω...

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Μὴ τὸν παραφορτώνεσαι. Ζαλιζεται τώρα ὅπως εἶναι. — Καντὰ στὴ δική μου ἀρρώστια κόλλησε κι ἀπὸ τᾶπραγο...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Νά ὄψεται ὁ καρδιοκλέφτης.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Εἶμαι σὰν τρέλλῃ. Ἄν τὸξερα στὴν ἀρχή, ποτές δὲ θὰ γυροῦσα νὰ τὸν τηρήσω καὶ νὰ πιαστῶ στὰ δίχτυα του.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Σὰν ἄγουρη εἴσουνε, σὲ πλά-

νεψαν οἱ γλύκες. Τί μοῦ σκιάζεται τώρα καὶ μοῦ παραπονίεσαι;

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Τὴν ἀντροπή μου ποῦ νὰν τὴν ἀφίσω;

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Ρίξε τὴν πίσω ἀφ' τὸν ἥλιο. Μὴ νοιάζεσαι γιὰ τὸν κόσμο.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Δὲν εἶμαι γιὰ τέττια πράματα δυνατὴ ἐγὼ, μαννούλα μου. Σὰ μὲ κοιτᾶζου οἱ διαβάτες μὲς στὰ μάτια καὶ χαμογελοῦν, τρέμου τὰ γόνατά μου, τρέμου θέλω νᾶκκουμπίσω γιὰ νὰ βασταχτῶ κάπως ὀρθή.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Ἐπρεπε νὰν τὸ συλλογιστεῖς ἀπὸ πρώτα. Ἄμα σηκώνουσαν τίς νύχτες κ' ἔτρεχες στὸ ρουμάνι γιὰ νὰ σὲ κρυφαγκαλιάσει, δὲν ἀλάθωνες (10) τότες.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Τῶνοιθα, μὰ δὲν μποροῦσα νὰ μὴν πάω. Εἶμουνα σὰ μαγεμένη καὶ μέσπρωχνε κάτι σιμά του, σὰν τὸ διατάζε. Γεμάτος περηφάνια εἴταν καὶ γερός σὰν κάπρος: μέσφιγγε καὶ στίναζα.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Ἐ!.. Κάθου τώρα καὶ μαράγκιαζε: τέττια εἶσαι πλασμένη; ἐγὼ δὲ θὰ σάλλᾶξω.

10) ἀλαθῶνω=κάμω λάθος.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Μάννα!

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Θροῦβάλα δὲ θὰ γένω. Παιόνε νὰ πρωτοτηρήσω;

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Μάννα, μὴ μὲ σκανιάζεις πιότερο...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Ἄνατρώμαζε τὸ κορμὶ μου καὶ βαρέθηκα τὴ ζωὴ μου. βαρέθηκα μὲ τὰ τέττια καμώματα.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Τὰ κόκκαλά μου ἔλυωσαν ἀπὸ τὸ σκάνιο. Μὴ μὲ παραπάρνεϊς πιότερο...

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Στὶς λυκοφωλιές ἀνάμεσα ποῦ ζοῦμε πρέπει νὰ γίνουμε κ' ἐμεῖς λύκοι, ἂν θέλουμε νὰ ζήσουμε.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Τί νὰ κάμω ἡ καταφρονημένη;

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Χίλιες βολὲς σοῦ τᾶπα, μὰ δὲ μάκουε. Ὅ,τι κάμει μουρῆ, ὅλος ὁ κόσμος, σὰν πέφτει σ' ἕνα φλογερὸ μεθῆσι: τρικιλίζει λίγο, κοιμάται ὕστερα καὶ ξυπνάει γιὰ νὰ πάρει τὸ δρόμο του πάλι, σὰ νὰ μὴν ἔγινε τίποτα.

Η ΖΥΓΟΥΛΑ. — Δὲ δύνομαι νὰ λησμονήσω. Τὸ γαῖμα μου ἔχει φαρμακωθεῖ κ' εἶμαι σκληρωμένη πιά. Τὸ φυλάγω ἀκόμα καὶ νοιάθω κάτι νὰ ταραζεται μέσα μου.

Η ΜΕΛΑΧΡΩ. — Οὐ... λὲλι!..

Ἐκλάγεται σὸ πατάρι νὰ κοιμηθεῖ μὰ δὲν μποροῦσε νὰ σφαλῆσαι μάτι.

— Μωρὲ, ἔλεγε μοναχὸς τοῦ, τέτοιο μασκαρῆλικι κούπαθα οὔτε στὸν ὕπνο μου δὲ θὰ τὸ πίστευα. Ἐγὼ χάσει τὴν ἡσυχία μου μαυτῆνε. Μὰ γιατί δὲν τὴ διώχνω; Νὰ τῆς πῶ: Κορίτσι μου, ἐγὼ δὲν ἦρθα σὲ σένα, ἐσὺ ἦρθες, ἐγὼ ἤμουνα ἡσυχὸς καὶ τώρα μοῦ μπῆκε ὁ διάλογος μέσα μου.

Μὴ πᾶς κι' εἶμαι ἀρρωστος; Αὐριο θὰ πᾶω σὸ γιαντὸ νὰ μεῖ ἰδεῖ. Μαυτῆς τίς σκέψεις ὁ Τράμπκλας ἰστροφογύριζε σὸ στρώμα του σὰν ἀρνὶ στὴν σούβλα. Καὶ σκεφτότανε πάλι—Μωρὲ, μὴ πᾶς καὶ μοῦκανε μάγια; Ἀλλοιῶς δὲν ἐξηγίεται αὐτὴ ἡ κατάσταση, νὰ μὴ μπορῶ νὰ θέλω ἐκεῖνο ποῦ θέλω.

— Αὐριο, αὐριο, Τράμπκλα, ἀγριάνθρωπε, δὲν εἶσαι Τράμπκλας ἂν δὲν τὴ διώξεις. Τῆλογο χλυμνητρῶσε. Νὰί, νὰί, τοῦλεγε ὁ Τράμπκλας, αὐριο τὴν ὀτρύνω ἀπὸ καὶ ποῦρθε· καὶ μαυτῆ τὴν ἀπόφαση ἀποκομιζότανε τὰ ξημερώματα.

Μὰ σὰν ἐρχότανε ἡ Γαρουφαλιά μὲς τὸ βραδάκι, γελαστή καὶ δροσερὴ, καὶ ἔτρεχε νὰ φιλήσει πρῶτα τῆλογο καὶ ἔπειτα τὸν ἀγριάνθρωπο τῆς, καθὼς τὸν ἔλεγε, ὁ Τράμπκλας λησμονοῦσε τὴν ἀπόρρησή του. Καθότανε ἡ Γαρουφαλιά κοντὰ του ἐπάνου στὸν ἀναποδογυρισμένο μαστέλλο, τὸν γλυκιπεύραζε μὲ τίς παραξενιές του καὶ ὁ Τράμπκλας ποῦ δὲν εἶτανε καὶ ἀνθρωποφάγος χαιρότανε, τίς εἶδνε καμμιὰ σκόντια καὶ καμμιὰ τσουχερὴ παλαμιά στὴν ἀφράτη κλάτη τῆς σὰν πῶς ἐχαίδευε τῆλογο καὶ σὰν ἔφρουγε ἀρχίναγε τὰ ἴδια, σκοτοῦρα, ἀγρύπνια, σκέψη καὶ τὴν ἴδια ἀπόφαση—Θὰ τὴ διώξω.

Ἐνα βράδυ ἡ Γαρουφαλιά ἦρθε κατὰ τὴ σθεῖα νὰ βρεῖ τὸν Τράμπκλα καὶ μόλις μπῆκε ἀρχίναγε τὰ κλάμματα. Ὁ Τράμπκλας δὲν εἶχε δεῖ ποτέ του γυναῖκα νὰ κλαίει καὶ τᾶχασε, δὲν ἤξερε τί νὰ τῆς κάμει. Ἐπῆγε κοντὰ τῆς καὶ τῆς χαίδεψε τὸ μάγουλο, εἶτανε ἡ πρώτη φορὰ ποῦ ἐφῆρθηκε τρυφερὰ μαζὺ τῆς. Καθίσανε ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον καὶ τότες ἡ Γαρουφαλιά ἀρχίναγε νὰ τοῦ λείει τὰ βᾶσανά τῆς, τὸ τί τραβοῦσε μὲ τᾶφεντικά, μὲ τίς παραξενιές τῆς κυρᾶς καὶ μὲ τίς κρυφτσιμπιές τοῦ κυρίου σὰν τὴν εὕρισκε μονάχη στὴν κουζίνα. Ὁ Τράμπκλας τὴν ἄκουγε μὲ τὴ προσοχή—Καὶ δὲ τὸν ζεματᾶς μὲ τὸ θερμὸ; τῆς εἶπε.

Ἐπειτα εἶχε καὶ ἄλλα βᾶσανα, ὁ πατέρας τῆς ἤθελε ναι καὶ σώνει νὰ τῆς πάρει τοὺς μιστοῦς τῆς ποῦχε στὴν Τράπεζα—Γιατί σέκαμα, τῆς ἔλεγε,

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Δὲν εἶναι σὸ χέρι μου...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Εἶσαι ἀλαφρόμυαλη καὶ μοιάζεις τὴ γενιά τοῦ πατέρα σου. Ὅταν τὸν ἰσπεφωνώθηκα, ἡ μάνα του ἔπεσε σὲ μιὰ σκασίλα φοβερὴ καὶ τὰ τῆναξε χτυκισμένη, μέσα σ' ἕνα χρόνο.

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Κι ὁ πατέρας;...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Ὁ πατέρας δὲ μίλησε, μὰ κιντῆναζε κάποτε, σὰ στέκονταν μπροστὰ μου. Τὸ στοχάστηκα πρὸ μετάνοιωσε.

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Ὁ βερροζικισμός...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Κι ἀπὸ τότες ἔπεσε στὴ δουλιὰ πιστὸς σὰ σκυλί. Κι ὄλο στὰ χωριὰ τριγύρω σὰ νὰ μὴν εἶναι χωράφια ἐδῶ... Λές πὼς κοιμάται...

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Καὶ ἡ μοῖρα μου ποῦ τὸν χτύπησε κατακέφαλα...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—«Θὰ διορθωθεῖ», μουρμουρίζε τὴ νύχτα ποῦ τόμαθε.

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Πέρασαν τόσα φεγγάρια τώρα. Κι ἀφτὸς καλὰ χάλεβε στὴν ἀρχὴ νὰ μεῖ πάρει γυναῖκα του. Γιατί νὰ μὴν τὸν θελήσει ὁ πατέρας; Ἐκλείσει τὰ μάτια του, σὰν τόμαθε, καὶ πίσωμωσε σὰν παλαβωμένος.

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Ἐνας ἀρκουδιάρης δὲ θὰ πατοῦσε μὲς σὸ σπῆτι του. Μ' ὄλον τὸν ξεπεσμό του

γιατί σέχω παιδί μου, γιὰ νὰ με βοηθᾶς, ἐσὺ εἶσαι τὸ ἀντιστήλι μου. Ἡ μάνα τῆς γιὰ γυναῖκα εἶχε φύγει μὲνα λοχία τοῦ πυροβολικοῦ· κι' ἀφτὴ τῆνε φοβέριζε γιὰ νὰ τῆς πάρει παράδες. Δὲν τῆς ἔμενε παρὰ μιὰ γριά θειά ποῦ τὴν ἀγαποῦσε, μιὰ γυναῖκα πολὺ καθὼς πρέπει, καθὼς ἔλεγε ἡ Γαρουφαλιά, ποῦ διάβαζε ἕνα σωρὸ μυθιστορήματα.

—Τώρα, τοῦπε, ἐγὼ εἶμαι καθὼς ἔτοιμη, τᾶσπρόρουχά μου τᾶραψα, ἔχω πέντε χιλιάδες στὴν τράπεζα καὶ σάγατῶ περισσότερο ἀπὸ τὰ μάτια μου, τόπα καὶ στὴ θειά μου κι' ἀφτὴ εἶναι σύμφωνη. Ἐγὼ δὲ θὰ σοῦ πῶ πιά τίποτε, νὰ μὴ νομίζεις ποῦ θέλω νὰ σὲ πάρω μὲ τὸ σταυρό. Ὁ Τράμπκλας δὲν εἶχε καμμιὰ ἱστορία νὰ τῆς διηγηθεῖ μὰ τὴν ἀγαποῦσε.

Τᾶφεντικά τῆς Γαρουφαλιάς θᾶλειπαν στὴν ἐξοχὴ δυὸ μέρες καὶ ἡ Γαρουφαλιά δὲν ἔφυγε, κουβεντιάζανε μὲ τὸν Τράμπκλα σὸ πατάρι ὡς τὰ ξημερώματα.

Πρὶν κλορίζει φίλησε τὸν Τράμπκλα ποῦ καὶ ἀφτὸς τὴν φίλησε καὶ ἔφυγε.

Μιὰ χαρὰ μεγάλη εἶχε ὁ Τράμπκλας, ἐβούτηζε τὸ κεφάλι του μὲς τὸ μαστέλλο, ἔβγαλε τῆλογο δίχως φωνὴς τᾶξεψε καὶ πῆρε δρόμο δίχως τράκες, δὲν ἔλειψε ὁμῶς ἡ πομπὴ τῶν παιδιῶν τῆς γειτονιάς.

Εἶχε νὰ κάμει ἕνα μακρυνὸ ἀγὸι στὴν ἐξοχὴ κι' ὄλο τὸ δρόμο συλλογιζότανε τὴν ἀγάπη του. Στὸ γυρισμὸ ἀφροῦ ἤπια κᾶνα ποτηράκι κρασί τοῦρθε πάλι τὸ κέφι, ἀρχισε τὸ τραγοῦδι σὸ δρόμο, τράκες, φωνὴς κι' ἔφρουγε σὰ σιδερόδρομος. Σὰν μπῆκε στὴ χώρα σὰ σύφουνας, ὁ κόσμος ἐτρόμαξε καὶ ἕνας ἐπάνου στὸν ἄλλον ἐτραχιδόντουσαν σὸ πεζοδρομὶ νὰ σωθοῦνε ἀπὸ βέβαιο θάνατο.

Σὰ ζῦγωνε κοντὰ σὸ σπῆτι τῆς κοπέλλας, ἔσφουξε περισσότερο τὰ γκέμια καὶ τῆλογο μὲ πορσότερη ὀρμητῆ ἔτρεχε τώρα. Ἡ Γαρουφαλιά ἄκουσε ἀπὸ μακρυνὰ τίς καμτσιές καὶ τὴ φωνὴ τοῦ Τράμπκλα.

—Βάρδα αἰ! Βάρδα! καὶ βγήκε ἡ μιστὴ ἀπὸ τὸ παραθύρι τῆς κουζίνας νὰ τὸν καμκρῶσει. Ὁ Τράμπκλας τὴν εἶδε καὶ τὰ μάτια του ἔβγαζαν φωτιές.

Μὰ γιὰ κακὴ του τύχη μπροστὰ του σὸ δρόμο εἶδε ἕνα θεόρατο πάτερο ποῦ τοῦφραζε τὸ διάβα· ἂν εἶτανε στὴ καλὴ του θὰ σταματοῦσε μὰ βλέπει ἀπὸ κοντὰ τὴν Γαρουφαλιά τοῦ χαμογελοῦσε καὶ τὸ πάτερο τοῦ φάνηκε, σὰν ἄχερο, μὰ καὶ βουδὸ νῆτανε θὰ τὸ περνοῦσε πάντα λᾶρτρα. Τραβάει λοιπὸν νὰ τὸ περάσει μὰ ἕνα δυνατὸ κρᾶκ ἀκούστηκε, οἱ δυὸ

φύλαγε καὶ τὸ φιλότιμο· εἶναι ἡ φύτρα του τίτια.

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Καὶ δὲ μέκοψε σὸ κατώφλιο ποῦ φοβέριζε...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Δὲν εἶτανε γιὰ νὰ σταθεῖ ἐδῶ κατόπι· κι' ὁ ἄλλος θὰ γελοῦσε...

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Οὔτε μέδιωξε...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Κρατοῦσε ἀπὸ τὸ ζουναρι του καὶ δὲν ἤθελε νὰ κούσει νὰ πετροβολιέται μὲς στοὺς δρόμους τὸ σπλάχνο του καὶ νὰ πομπάβεται τὸνομά του. Εἶτανε σὰ νὰ λυπόταν τὸν ἑαφτὸ του...

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Καλῆτερξ νὰ μέδωνε τότες καὶ νὰ μὴν τὸν ἀγρίεβε τόσο παραξενά.

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Τώρα πιά...

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Τι με φυλάγει τώρα;...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Σὰ γεννηθεῖ μεθᾶρρο κ' ἕνα ἄλλο...

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Θὰ χωνίψω καὶ θὰ σβύσω κάτου ἀπὸ τὴν ἀνταρσιασμένη του ματιά...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Κανένας δὲν καταδέχεται νὰ σὲ κοτᾶξει τίμια τώρα...

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Τι θᾶπογένο;... Οἱ μέρες μου μετρημένες εἶναι... Κι τᾶφταιγο παιδί μου ποῦ θᾶχω διπλὸ τὸ κρῆμα...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Τὸ γραφτὸ σου, καμμένη δυ-

μπροστινὴς ρόδος τᾶμαξιτοῦ ἰσπάσανε καὶ ὁ Τράμπκλα βρέθηκε φερδὸς πλατὺς στὴ μέση τοῦ δρόμου.

Ἐσηκώθηκε κακῶς ἔχοντας, ἐμάζεψε τὰ κομμάτια ἀπὸ τίς ρόδους, τᾶβαλε μὲς τᾶμαξι, ἔρριξε μιὰ ματιά σὸ πάτερο ποῦχε μείνει ἀσάλεφτο—Ἄφιλότιμο, τοῦπε, καὶ ἀνέβηκε στὴ σέρπα ἀφροῦ τοῦ δώσανε χέρι νὰ λευτερώσει τὸ δρόμο καὶ σέρνοντάς ἐτραβῆξε κατὰ τὸ σταῦλο. Τᾶφεντικό του τὸν περιμένε καὶ τὰ παιχνιδιά τῆς γειτονιάς συνηθισμένα νὰ περιμένουν κάθε βράδυ τὸν Τράμπκλα εἶχαν πάει στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου νὰ τὸν ἀνταμῶσουν. Ἐρχότανε λοιπὸν ὁ Τράμπκλας σέρνοντάς μ' ἐμάξι ποῦ γύριζε μονάχη στὶς πισινὴς ρόδους κι' ἔκανε ἕνα κρότο σὰ νᾶσερναν χίλιους ἄδειους τενεκέδες καὶ οἱ φωνὴς τῶν παιδιῶν καὶ τὰ γιούχκ συμπληρώνανε αὐτὴ τὴ μουσική.

Ὁ Τράμπκλας ζαρωμένος ἀπάνου στὴ σέρπα σὰ βρεγμένος γάτος δὲν ἔλεγε λέξη.

Σὰν ἔφτασε μπροστὰ σὸ σταῦλο τᾶφεντικό του κίτρινος ἀπὸ τὸ θυμὸ του ἀρπαξε τὸν Τράμπκλα ἀπὸ τὸ λαϊμὸ, μὰ κείνος μὲ μιὰ δυνατὴ τινάξι ἐγλύτωσε τὰ χέρια του καὶ τόκοψε λάσπη.

Ἡ Γαρουφαλιά λυπήθηκε γιὰ τὸ πάθημα τοῦ Τράμπκλα καὶ τὸν ἀγαποῦσε πάντα περισσότερο. Πῆγε στὴ θειά τῆς καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ πάει νὰ τὸν ἀνταμῶσει καὶ νὰ τελειώσει τὸ γᾶμο.

Ἡ πρώτη Κυριακὴ τῆς ἀποκριᾶς εἶτανε ἡ μέρα ποῦ θὰ γενότανε ὁ γᾶμος σὸ σπῆτι τῆς θειάς. Τὸ καινούριο ἀμάξι εἶτανε ἔτοιμο καὶ εἶχε ἀγοράσει στὴ δημοπρασία τῆλογο τὸ ἀγαπημένο του, γιὰτί τὸ παλιὸ του ἀφεντικό ἔφτωγηνε καὶ κάτω ἀπὸ τὸ σπῆτι ἔκαμε τὸ σταῦλο.

Ἦρθε ἡ μέρα τοῦ γᾶμου, ὁ Τράμπκλας στὰ δλόμαυρα ντιμένος καθόμανε στὸν καναπέ μὲ τὴ Γαρουφαλιά καὶ φαινόντουσαν σὰ βραχιλιάς καὶ βασίλισσα καθὼς ἔλεγε ἡ γραμματισμένη θειά, ποῦ καθότανε κοντὰ τους κι' ἐκλαίγε ἢ ἀπὸ χαρὰ ἢ γιὰτί θυμότανε τὰ δικά τῆς.

Ἡ θειά τῆς νύφης ποῦ εἶτανε πῶς εἶπαμε γυναῖκα γραμματισμένη κι' εἶχε διαβάσει πολλὰ Γαλλικὰ μυθιστορήματα, εἶχε μάθει τὸν Τράμπκλα λίγες μέρες πρὶν πῶς ἔπρεπε νὰ φερθεῖ καὶ τί νὰ λείει στοὺς καλεσμένους.

Κατὶ λέξεις καὶ κατὶ κατὶ τσολίμια ποῦ ὁ Τράμπκλας οὔτε τᾶνωθε οὔτε τᾶρίσανε, μὰ ἡ θειά τοῦπε

χατέρω... Τὸ συλλογιζομαι κι' ἀνατριχιάζω σὰν κολασμένη... Τρόπο δὲ βρήσκω γιὰ τὴν ὄρα κείνη... Εἶναι καὶ μαθημένο σὸ χωριό... Κι ὁ πατέρας δὲν τὸ θέλει...

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Εἶμαι χαμένη... Εἶμαι χαμένη κι' ἄσπρον οὐρανὸ δὲν μπορῶν ἀγναντέψω... Μὲς στὴ γῆς θὰ μῶ...

Ἡ ΜΕΛΑΧΡΩ.—Κι ἀφτὸ: γι' ἀφτὸ μονάχη σᾶχει τώρα μὲς στὴ ζαλαμάρα του τὴν τρηνή. Δὲν τὸ νοιώθεις;

Ἡ ΖΥΓΟΥΛΑ.—Ἄχ! Νὰ ξαναρχίσω πάλι δὲν εἶναι βολετό. Μοῦ λείπουν τὰ κράτητα. Δὲν εἶναι χωράφι ὁ ἀνθρώπος νὰ μεταγίνεται. Πέρασε ἡ χαρὰ μου καὶ πάει, μιννούλα μου!

[κρῶθει τὸ πρόσωπο μὲς σ' ἕν ποδιὰ καὶ παραπονιέται ἀπαρηγόρητα],

(Στᾶλλο φύλλο τελιώνει)

πώς έτσι φέρνουνται οι άνθρωποι οι καθώς πρέπει. — Όπως μιλάς εσύ είνε πρόστυχα και χυδαία. Ο Τράμπαλας τάμαθε σαν παπαγάλος όχι δίχως στενοχώρια και πιδ πολύ τον στενοχωρούσανε τά στενά μανίκια του σακακιού και ό ξερός σαν τενεκές κολλάρος του τον έπνιγε.

— Τί νά γίνει, έλεγε μοναχός του καθισμένος στον καναπέ, ύπερμονή, έτσι κάνουνε οι άνθρωποι οι καθώς πρέπει, έπειτα τά κλιζώ και τά πετώ όλα.

Τό σπίτι ωστόσο είχε γιομίσει από παιδιά που ήρθαν νά δούνε τον Τράμπαλα γαμπρό και ή θειά τά στρίμωξε όλα μαζί μέσα σε μία κάμαρη.

Ήρθαν τέλος πάντων οι προσκαλεσμένοι και ό παπάς κουμπάροι έίτανε τάφεντικά τής Γαρουφαλιάς χαιρετίσανε τον Τράμπαλα, εκείνος τάχασε, ξέχασε τά Έλληνικά λόγια που είχε μάθει. έπάτησε τή νύφη και τέλος παντων έίπε σόλους:

— Καλησπέρα σαφεντιά σας και καλώς μάς ήρθατε στις χαρές μας. Η γριά θειά ή γραμματισμένη σαν τον άκουσε έτράβηξε τά δυό της μάγουλα από τή φούρκα της.

Αρχίνησε ή ιεροτελεστία που για τον Τράμπαλα εδάσταζε έναν αιώνα. Δέν είχε πάει ποτέ του στην έκκλησιό, γιαυτό τά λόγια και τά κατώματα του παπά του φαινότανσαν άστεία. Ο Τράμπαλας απ' όλα αυτό ή τραχυδιστή μουρομούρα δέν κατάλαβε παρά τό: Ησαία χόρευε.

— Βίβαια, έλεγε μοναχός του ενώ γύριζε γύρω στο τραπέζι στενοχωρημένος από τό κολλάρο και ζαλισμένος από τό στριφογύρισμα, άφου μπήκες στο χορό, άγριάνθρωπε Ησαία χόρευε.

Μά δέν μορούσε νά καταλάβει γιατί ό παπάς τον έλεγε Ησαία. — Μήπως θα μου αλλάξουνε και τόνομα άφου μου αλλάξουνε και τήν πίστη;

Ο πεθερός του Τράμπαλα δέν ήρθε στο γάμο, μονάχα του μήνησε που θα τον σκότωνε, μά ούτε ή πεθερά με τον λοχία.

Οι πρώτες μέρες περάσανε μέλι και γαλα και μάλιστα, πράμα άπίστευτο, κάμποσοι μήνες και ό Τράμπαλας δέν είτανε κακσχαριστημένος με τή καινούρια του κατάσταση. Σάν έβγαине περίπατο με τή γυναίκα του όσαι τότε γυρίζαν του βγάζανε τό καπέλλο, τέτοια τιμή δέν τούχε ξαναγίνει και ό φίλος μας κορδονότανε λιγάκι. Η γυναίκα του μαγειρεύε κάθε μέρα και κρινούρια φαγητά και ή θειά ή γραμματισμένη τούδινε μαθήματα «εύγενούς συμπεριφοράς».

Μά ή ευτυχία του είχε και τήν άναποδή της όψη. Η θειά είχε γίνει σωστό φόρτωμα με τά μαθήματα της και ή γυναίκα του συμφωνούσε μαζί της, δέ τον άφιναν νά βγαίνει στο δρόμο ξεμανικωτον, τούλεγαν νά μη φωνάζει βάρδα σαν πήγαινε με τάμαξι, δέν μπορούσε νά πει δυό λόγια που ή γραμματισμένη θειά τότε διερθωνε. Τάλογο του τούχε παραμελήσει, κάθε τόσο είχε σκηνές από τον πατέρα τής Γαρουφαλιάς, μία μέρα ήρθε και τούς έκαμε επίσκεψη ή μάνα τής νύφης με τον λοχία και ό Τράμπαλας τό βράδυ έχασε τον κόσμο με τίς φωνές του.

Η γυναίκα του Τράμπαλα είχε πιαστεί έγκυος και φούσκωνε κάθε μέρα περισσότερο. εκείνος αρχίνησε νά ντρέπεται νά τήν βγάζει μέρα περίπατο. — Δέν κάνει, τής έλεγε νάμας βλέπει ό κόσμος, είναι ντροπή, μά ή Γαρουφαλιά έπέμενε. Ο Τράμπαλας μία μέρα τόπε όρθά κοστά: — Με κείνο τό ταμπούρλο δέ σε κουβαλώ εγώ μέρα περίπατο. Κλάμματα, παράπονα και γκρίνια.

Ο Τράμπαλας βαρέθηκε και τά μαθήματα τής

εύγενούς συμπεριφοράς κι' έστειλε κατά διαβόλου τή γραμματισμένη θειά.

— Νά πές στο διάολο, τής είπε, εσύ και οι έλληνικούρες σου, δέν τά καταλαβαίνω αυτά τά μασκαράλίκια και θα μιλάω πώς έμαθα. Η θειά άρχισε τίς βρυσιές, τον είπε κοπρίτη που κοιμότανε με τάλογο, αυτός πάλε τής είπε καρακάξα, ή Γαρουφαλιά πήρε τό μέρος τής θειάς, ό Τράμπαλας έδωσε στη φούρκα του μία κλωτσιά στο τραπέζι και τάκαμε θάλασσα και έφυγε και πήγε νά κοιμηθεί στο σταύλο.

Πριν ξημερώσει ήρθαν και τον φώναξαν, ή γυναίκα του είχε πόνους γερούς στα νεφρά, κακό σημάδι για μία γυναίκα έγκυο πέντε μηνών, ή γριά αρχίνησε νά τον βρίζει, ή Γαρουφαλιά φώναζε από τούς πόνους.

— Τήν πήρες στο λαιμό σου, τούλεγε ό θειά, νά πές γρήγορα για τή μαμή. Στο δρόμο έκλαιγε από τή φούρκα του και από τή λύπη. Ηθε ή μαμή και είπε πώς ή γυναίκα είτανε σε κίνδυνο. ήθελε νά πάει νά δει τή γυναίκα του μά ή γριά δέν τον άφινε.

— Κακούργε, τούπε, τήν πήρες στο λαιμό σου. Ο Τράμπαλας τάχε χαμένα.

Έτσι πέρασε κείνη ή νύχτα, τό παιδί τόκαμε πεθαμένο, ή Γαρουφαλιά κόντεψε νά πεθάνει.

Πέρασε έπειτα ένας χρόνος, τότε φουρτούνα και πότε καλωσύνη, μά ό Τράμπαλας ποθούσε τήν πρώτη του ήσυχία, πήγαινε καμιά φορά κρυφά στόλογο του και τούλεγε τον πόνο του.

Όταν ό Τράμπαλας είχε δουλειά, ή γυναίκα του έβγαине περίπατο με τή θειά και αυτό λίγο λίγο έγινε συνήθεια και σπάνια έβγαине με τον άντρα της.

Μία μέρα τής είπε ό Τράμπαλας νά βγαίνανε μαζί περίπατο μά ή Γαρουφαλιά τούπε πώς είχε πονοκέφαλο.

Ένα άπόγεμα ό Τράμπαλας έγύριζε στη χώρα από ένα μακρινό άγίο και περνώντας με τάμαξι του φάνηκε πώς είδε τή γυναίκα του με τή θειά και με κάποιον άντρα που τίς συνόδευε. Σάν γύρισε στο σπίτι του ρώτησε τή γυναίκα του με τρόπο, ή Γαρουφαλιά τάχασε και κοκκίνησε μά ή θειά άμέσως του άπάντησε πώς είτανε άνεψιός της.

Του Τράμπαλα όμως δέν του ξέφυγε ή στενοχώρια τής γυναικός του και κακή ύποψία του μπήκε.

Αυτή τή νύχτα είπε πώς είχε δουλειά και κλείστηκε στο σταύλο σκεφτότανε μοναχός του χίλια πράγματα μά δέν είχε κουραχιά ούτε στόλογο του νά τά πει.

Τήν άλλη μέρα είπε τής γυναικός του νά μην έβγαине πια με τή θειά της γιατί ματούς τούς καθαλιέρους ό κόσμος είναι κακός. . . .

Ο Τράμπαλας δέν κοιμότανε πια, έτρωγε λίγο, παραμόνευε τή γυναίκα του, είχε παραμελήσει τή δουλειά του, όλο νόμιζε, πώς άκουγε πατήματα ύποπτα.

— Αν δώ τίποτε, έλεγε μόνος του, και τούς δυό θα τούς σκοτώσω.

Ένα βράδυ γύρισε άργά στο σπίτι, ξέζεψε τάλογο και φώναζε τή γυναίκα του νά τούρπενε τό φανάρι, μά δέν ήρθε κανείς. Θα κοιμούνται, είπε, άς μη τούς ξυπνήσω. Σάν έδωκε φαί στόλογο άνέθηκε στο σπίτι του και πήγε νάνοίξει τή πόρτα μά τήν βρήκε διάπλατη, μπήκε μέσα και είδε πώς τό σπiti είτανε όλο άδειο. — Μή πές κι έκαμα λάθος τήν πόρτα; είπε μόνος του πήγε από κάμαρη σε κάμαρη, όχι, εκείνο είτανε τό σπίτι του, ούτε μία κάρικλα δέν είχε μένει.

Μία γειτόνισσα που κατοικούσε δίπλα στο ίδιο πάτωμα βγήκε με τή λάμπα, ό Τράμπαλας τήν είδε και δέν είπε λέξη.

— Παιδί μου, αυτή τούπε, κάμε ύπομονή, αυτά έχει ό κόσμος κι' έπειτα τό λέει και ή παροιμία: Μ' ό,τι δάσκαλο καθίσεις τέτοια γράμματα μαθαίνεις κι' άλλη μία θα σου πώ: Που θα πέσει τό μήλο παρά κάτω από τή μηλιά;

Ο Τράμπαλας δίχως νά πει λέξη κατέβηκε τή σκάλα και πήγε στο σταύλο. Αρχίνησε ένα άπελπιστικό περπάτημα μπρός και πίσω, τό στόμα του ήτανε πικρό φαρκάκι. Τάλογο του είτανε ζαπλωμένο κάτω.

Ο Τράμπαλας πήγε κοντά του, του άγκάλιασε τό λαιμό και εκείνο τον κοίταζε με τά μεγάλα μάτια του γιομάτα άδολη άγάπη και άνοιξε τά πλατιά του χείλη νά τον φιλήσει. Ο Τράμπαλας αναλύθηκε σε δάκρυα, κουδέντιασε με τάγαπημένο του έλογο, τούπε τον πόνο του, τά βάσανά του και έτσι άγκαλιασμένοι και οι δυό άποκοιμηθήκανε.

Περαίας

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ

Αγαπητέ μου φίλε,

Είδα στο προπερασμένο φύλλο του άγαπητού μας Νουμά, νά ξαναδημοσιεύεις τό γράμμα μου στην «Έστία» και με δίκαιη άγανάκτηση νά τά λές τόσο καλά του φίλου κ. Σαμπρόλ για τά όσα έγγραψε στην «Έστία» για τά τραγούδι μου. Μά, θαρρώ, πώς κάπως παρεξηγήθηκαν τά λόγια μου «καλοπάτι του Νουμά» με παρεξήγησες, γιατί δέν έκαλοπρόσεξες, δι' όλο μου τό γράμμα εκείνο είτανε μία πικρή ειρωνία στην άπροσεξία του Σαμπρόλ και ένα καλό μαθηματάκι στους ανθρώπους που γράφουνε με ύστεροβουλία δέν είδες τί λέω παρακάτω: «έκτός αν δέν εδιάβασεν ό Σαμπρόλ όλα μου τά ποιήματα στην «Έστία». Δηλαδή θέλω νά του είπω: Πολύ μου είναι, που, χωρίς και τόσο νάξίζουν εκείνα τά τραγούδια μου, είχε τήν καλοσύνη ό Νουμάς νά τά ξαναδημοσιεύσει, εκτός δυε πολύ άπλών (τά όποια πουθενά δέν έχουν δημοσιευτή, παρά μόνο στο βιβλίο μου) και νά με άνεβάσει στο σκαλοπάτι, γιατί ό Σαμπρόλ έγγραφε στην κρίση του (?) πώς έπιροβιάστηκε γραφοντας... τραγούδια τής Ακρογιαλιάς για τό Νουμά. Έπειτα ό ύποφαινόμενος συνεργάτης σας γιατί νά παρεξηγηθή, που μετά τά τραγούδια τής ακρογιαλιάς, τίς άλλες δυε σειρές των τραγουδιών του «Τρελλά τραγούδια» και «Μωσαικά», και τέλος ό,τι γράφει, έχει τήν προθυμία τήν άδερφική νά τά στέλλει στο «Νουμά» και μόνον εις αυτόν τά δημοσιεύει; Δέν είναι θαρρώ ανάγκη από περισσότερα.

Σε φιλώ
ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ

Από Πέμπτη σε Πέμπτη.

Υπουργός Έσωτερικών ό Ν. Καλογερόπουλος
Στοιωμοί. Αθήνα 1, Έπαρχίες 11.
Λαθωμοί. Αθήνα 5, Περαίας 6, Έπαρχίες 8
Κλεισιές. Αθήνα 3, Περαίας 5.
Απαγωγές. Αθήνα 2.

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ